

Gyires Béla életrajza

Gyires Béla 1909-2001

Gyires Béla, a Debreceni Egyetem professzor emeritusza, a magyar matematikusok egyik doyenje 92 éves korában halt meg Budapesten, 2001 augusztus 26-án. Kutatási tevékenysége felölelte a mátrixelméletet, lineáris algebrát, valószínűségi számítást és matematikai statisztikát. Azon kevés kiváló matematikus közé tartozott, akik szándékosan nem húztak merev korlátokat az elméleti és az alkalmazott matematika közé. Több mint 100 cikket hagyott ránk. Legszebb, legfontosabb és legismertebb eredményeit a lineáris statisztikában érte el. Sok eredményét idézik monográfiákban és tankönyvekben.

Gyires Béla 1909 március 29-én született Zágrábban. Édesapja a Magyar Államvasutak tisztviselője volt. Az I. világháború után családja Debrecenbe költözött, itt fejezte be a középiskolát. A Budapesti Pázmány Péter Egyetemen szerzett diplomát, doktorátusát a Magyar Királyi József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen kapta. Visszaemlékezéseiben Jordán Károlyt tartotta fő tanítómesterének. A II. világháború után, 1945-ben a Debreceni Tudományegyetem Matematikai Szemináriumán (Matematikai Tanszékén) kapott intézeti tanári állást Varga Ottó professzor mellett. 1946-ban magántanárnak nevezték ki, attól fogva 55 éven át tevékenykedett egyetemünkért és vált híres professzorává. Nemcsak szemtanúja, hanem meghatározó egyénisége volt annak a fejlődésnek, melynek során az egy-két professzorral működő Matematikai Szemináriumból kifejlődött a Matematikai és Informatikai Intézet, 70 oktatóval. Hosszú ideig volt az intézet igazgatója. Ő alapította és 30 évig vezette a Valószínűségi számítás és Alkalmazott Matematika Tanszékét. Az ő irányításával alakult meg 1967-ben a Számoló Központ. Meghatározó szerepe volt abban, hogy az egyetemi oktatásba bekerüljenek olyan fontos és modern szakterületek, mint a valószínűségi számítás, matematikai statisztika, számítógéptudomány, informatika. 1972-ben kezdeményezésére és vezetésével történt a programozó matematikus képzés bevezetése. Matematikus hallgatók generációinak volt nagyra becsült és kedvelt tanára. Élete végéig folytatta aktív kutatómunkáját. Felkérésre írt könyve: *Linear approximations in convex metric spaces and the application in the mixture theory of probability theory* 84 éves korában jelent meg. Halálakor még voltak elfogadott de meg nem jelent cikkei, és ki tudja, mennyit tervezett még.

A Magyar Tudományos Akadémia 1987-ben levelező, majd 1990-ben rendes tagjává választotta. Egyetemünk díszdoktora és Debrecen város díszpolgára volt. 1980-ban Állami díjjal tüntették ki. 1999-ben, a 90. születésnapja alkalmából megkapta a Magyar Köztársaság Középkeresztjét. Több tudományos társaságnál vezető tisztséget töltött be. Élete végéig aktív tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia Matematikai, illetve Számítástudományi Bizottságának.

Tagja volt egyebek között a Biometriai Társaságnak, a Nemzetközi Statisztikai Intézetnek, a Bernoulli Társaságnak. Tagja volt több nemzetközi folyóirat, köztük majdnem 50

Utolsó éveikre feleségével Budapestre költöztek, ahol gyermekeik élnek. Lánya, Gyires Klára a gyógyszeres professzora. Fia, Gyires Tibor a számítógéptudomány professzora, jelenleg az Egyesült Államokban dolgozik. Felesége halála fájdalmas veszteség volt számára, csak egy évvel élte túl.

Mindig elmélkedő, gondolatokkal teli ember volt, magas morális és etikai normával, akire kollégái és volt tanítványai tisztelettel, nagybecsüléssel emlékeznek.

Készült a Publicationes Mathematicae 3-4 (2002) kötetében megjelent angol nyelvű cikk alapján